

ZARZĄDZENIE NR 5 /16
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE
z dnia 2 marca 2016 r.
w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Kamera”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2, ust. 3 pkt 1, 2 i 4 oraz ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.), **zarządza się, co następuje:**

§ 1. Ustanawia się na 5 lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Kamera”, zwanego dalej „rezerwatem”, położonego na terenie miejscowości Smarżowa, gmina Brzostek, w kompleksie leśnym zarządzanym przez Nadleśnictwo Dębica, obręb Dębica.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które określa załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

Lech Kotkowski

Identyfikacja oraz ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń oraz ich skutków

L.p.	Przedmiot zagrożenia	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
1	2	3	4
1	Kłokoczka południowa <i>Staphylea pinnata</i> w zbiorowisku żywej buczyny karpackiej <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>	1. Nadmierne zwarcie drzewostanu ograniczające dostęp światła. 2. Konkurencja gatunków podszytowych i podrostu.	Kształtowanie właściwych warunków świetlnych do rozwoju kłokoczki południowej oraz rozprzestrzeniania się tej rośliny w rezerwacie przyrody przez: 1) rozluźnianie zwarcia koron drzew poprzez usunięcie pojedynczych dr. ; 2) usuwanie zacieniających przygłuszających gatunków podszytowych i podrostu oraz wywrotów; 3) obserwacja efektów przeprowadzonych zabiegów.
		Antropopresja	Oznakowanie rezerwatu przyrody.
2	Bezpieczeństwo na drodze przebiegającej przy południowej i wschodniej granicy rezerwatu przyrody	Stan sanitarny drzew, pojawiające się złomy i wywroty.	Zapewnienie bezpieczeństwa na drodze przebiegającej przy południowej i wschodniej granicy rezerwatu przyrody.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

Lech Kotkowski

**Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów,
z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań**

L.p.	Czynności	Sposób wykonania i zakres	Rozmiar i lokalizacja zadań ochronnych
1	2	3	4
1	Rozluźnienie zwarcia koron poprzez usunięcie pojedynczych drzew z wywozem części drewna poza teren rezerwatu	1. Usunięcie drzew wyznaczonych (w sezonie wegetacyjnym) przez Nadleśnictwo Dębica, które ograniczają dostęp światła; 2. Wycięcie drzew nastąpi w miesiącach zimowych (przy pokrywie śnieżnej), z zachowaniem należytej ostrożności w celu uniknięcia niszczenia krzewów kłokoczki. 3. Drewno wielkowymiarowe i średniowymiarowe zostanie wyrobione, gałęzie pozostaną na terenie rezerwatu przyrody do naturalnego rozkładu.	Wydzielenia 180a i 181a. Całkowita masa drewna, która zostanie usunięta nie będzie przekraczać 300 m ³ . Pozyskanie i zrywka będą wykonane na koszt Nadleśnictwa Dębica.
2	Usuwanie zacieniających i przygłuszających gatunków podszytowych, podrostu oraz wywrotów	1. Wycięcie podszytu (bez czarny i leszczyna) i podrostu w otoczeniu krzewów kłokoczki. 2. Zabieg zostanie wykonany w miesiącach zimowych. 3. Usuwanie zalegających wywrotów.	Wydzielenie 183a. Według potrzeb. Prace wykonywane będą przez Nadleśnictwo Dębica
3	Obserwacja efektów przeprowadzonych zabiegów	1. Lustracje terenowe minimum jeden raz w roku w okresie wegetacyjnym, realizowane przez pracowników Nadleśnictwa Dębica i/lub pracowników Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie. 2. W przypadku stwierdzenia ewentualnych zagrożeń dla substancji przyrodniczej rezerwatu zostaną podjęte stosowne działania zapobiegawcze, po wcześniejszym uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie	Obszar całego rezerwatu przyrody, szczególnie obszar objęty zabiegami.
4	Oznakowanie rezerwatu przyrody	Montaż dwóch aktualnych tablic urzędowych.	Na drodze leśnej w południowym narożniku wydzielenia 183a i w północno-zachodniej części rezerwatu przyrody.
5	Zapewnienie bezpieczeństwa na drodze przebiegającej przy południowej i wschodniej granicy rezerwatu przyrody	1. Usuwanie obumarłych i zamierających konarów, zwisających nad drogą z pozostawieniem ich na terenie rezerwatu. 2. Usuwanie wywrotów i złomów oraz obumierających drzew znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie drogi z pozostawieniem ich na terenie rezerwatu.	Pas 2 – 3 m od zewnętrznej krawędzi rowu odwadniającego. Według potrzeb.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

Lech Kotkowski

Rezerwat przyrody „Kamera” został utworzony na mocy zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 stycznia 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 5, poz. 82) w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego skupiska kłokoczki południowej *Staphylea pinnata* oraz dobrze wykształconego zbiorowiska żyźnej buczyny karpackiej.

Obiekt znajduje się w kompleksie leśnym zarządzanym przez Nadleśnictwo Dębica, obręb Dębica. Pod względem administracyjnym zlokalizowany jest na terenie wsi Smarżowa w gminie Brzostek, powiat dębicki.

Teren rezerwatu przyrody ze względu na swój główny przedmiot ochrony – kłokoczkę południową *Staphylea pinnata* został objęty ochroną czynną, która ma na celu stosowanie zabiegów ochronnych w celu zachowania oraz odtwarzania siedliska preferowanego przez główny przedmiot ochrony.

Kłokoczka południowa jest krzewem dorastającym przeciętnie do wysokości ok. 6 m. W Polsce kłokoczka jest przeważnie składnikiem lasów bukowych, głównie żyźnej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum*, rzadziej występuje w zaroślach śródleśnych lub na skrajach lasu. Do właściwego rozwoju potrzebuje umiarkowanej ilości światła. Najlepsze jest światło rozproszone. Jego zbyt mała ilość jak i nadmiar działa hamująco na rozwój krzewów kłokoczki.

Dla utrzymania i odnawiania się kłokoczki południowej niezbędne jest odpowiednie kształtowanie warunków ekologicznych, głównie świetlnych. Konieczne w tym celu jest utrzymywanie umiarkowanego zwarcia koron warstwy drzew oraz usuwania pojawiających się, w obszarze występowania kłokoczki, innych gatunków podszytowych oraz w miarę potrzeby podrostu głównych gatunków.

Na potrzeby opracowania zadań ochronnych było przeprowadzonych kilka kontroli obszaru rezerwatu przyrody.

Podczas przeprowadzonej w dniu 23 lipca 2010 r. lustracji terenowej, w wydzieleniu 183a stwierdzono dość dobrze zachowane stanowisko kłokoczki z obficie kwitnącymi osobnikami. Stan zdrowotny krzewów rosnących w oddziale 180 był znacznie gorszy, ze względu na duże zacienienie. Mając na uwadze powyższe, uznano za zasadne było przeprowadzenie zabiegów z zakresu ochrony czynnej w strefie występowania kłokoczki w celu stworzenia dogodnych warunków dla jej rozwoju. W tym celu zaplanowano rozluźnienie zwarcia koron i zwiększenia ilości docierającego do niższych warstw światła, poprzez usunięcie wyznaczonych przez Nadleśnictwo Dębica (w okresie wegetacyjnym) drzew.

W dniu 23 września 2011 r. została przeprowadzona lustracja terenowa mająca na celu zaakceptowanie wyznaczonych przez Nadleśnictwo Dębica drzew. Zarówno zakres, jak również proponowany sposób prowadzenia cięć, został zaakceptowany pozytywnie. Łącznie zostało wyznaczonych do usunięcia ok 130 drzew, na powierzchni ok. 15 ha, o łącznym rozmiarze 756 m³, co stanowi ok. 10% miąższości drzewostanu. Ponadto w wydzieleniu 183a zaplanowano usunięcie krzewów leszczyny i bzu czarnego stanowiących bezpośrednią konkurencję dla kłokoczki. Z uwagi na dużą ilość drzew, które planowano usunąć, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska postanowił zasięgnąć opinii Regionalnej Rady Ochrony Przyrody. Po analizie przedłożonego projektu zarządzenia, Regionalna Rada Ochrony Przyrody uchwałą nr 3/12 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie zabiegów ochrony czynnej w rezerwacie, poparła podjęcie działań w rezerwacie przyrody, jednak ilość

przeznaczonych do usunięcia drzew uznała za zbyt duży.

Pismem z dnia 8 października 2015 r., znak: ZG.7100.3.2015, po wystąpieniu pokontrolnym Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krakowie, Nadleśniczy Nadleśnictwa Dębica zwrócił się z prośbą o ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Kamera”. W związku z tym pismem, w dniu 9 grudnia 2015 r. przeprowadzono kontrolę terenową, podczas której stwierdzono bardzo zły stan zdrowotny kłokoczki w wydzieleniu 181a i 180a. Ustalono, że stan ten jest efektem nadmiernego zacienienia oraz intensywnego zgryzania przez jeleniowate. Jedynie w wydzieleniu 183a osobniki kłokoczki były w dobrej kondycji zdrowotnej.

Mając na uwadze powyższe, uznano za konieczne przeprowadzenie zabiegów z zakresu ochrony czynnej w strefie występowania kłokoczki w celu stworzenia dogodnych warunków dla jej rozwoju. W tym celu planuje się rozluźnienie zwarcia koron i zwiększenia ilości docierającego do niższych warstw światła, poprzez usunięcie wyznaczonych przez Nadleśnictwo Dębica (w okresie wegetacyjnym) drzew, których całkowita masa drzew nie przekroczy jednak 300 m³. Ponadto w wydzieleniu 183a, dla utrzymania optymalnych warunków rozwojowych, zostaną usunięte krzewy leszczyny i bzu czarnego stanowiące bezpośrednio konkurencję dla kłokoczki.

Zabiegi przeprowadzone będą w miesiącach zimowych przy dużej pokrywie śniegu z zachowaniem należytej ostrożności w celu uniknięcia niszczenia krzewów kłokoczki.

Zadania mające na celu poprawę warunków rozwojowych kłokoczki zrealizowane będą przez Nadleśnictwo Dębica własnym kosztem i staraniem. Drewno wielkowymiarowe i średniowymiarowe zostanie wyrobione. W związku z tym realizacja tego zadania nie wymaga wkładu finansowego z budżetu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Pozostałe drewno pozostanie na terenie rezerwatu przyrody do naturalnego rozkładu.

Konieczna jest późniejsza obserwacja efektów prowadzonych zabiegów. Lustracja terenowa odbywać się winna przynajmniej jeden raz w roku, w okresie wegetacyjnym. Lustracje prowadzone będą przez pracowników Służby Leśnej lub/i pracowników Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

W celu ograniczenia antropopresji planuje się ustawienie 2 dodatkowych tablic urzędowych na drodze leśnej w południowym narożniku wydzielenia 183a i w północno-zachodniej granicy rezerwatu przyrody.

Koszty zakupu tablic urzędowych poniesie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Tablice zostaną zamontowane przez Nadleśnictwo Dębica.

Rezerwat przyrody znajduje się poza obszarami Natura 2000. Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie w sposób istotnie negatywny na stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których zostały wyznaczone lub są projektowane obszary sieci Natura 2000.

Projekt zarządzenia był konsultowany z Nadleśnictwem Dębica drogą elektroniczną w dniu 27 stycznia 2016 r.

**I ZASTĘPCA REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE**

Agnieszka Marcela
Regionalny Konsultant Przyrody w Rzeszowie

